

Isaia 20:1-23:18 Relevanța profețiilor împotriva neamurilor pentru împăratul Ezechia

Împotriva Egiptului și Etiopiei 20:1-6

Se pare că majoritatea profețiilor rostite împotriva Neamurilor în cap.13-19 glisează spre vremurile escatologice și subliniază importanța Neamurilor în planul lui Dumnezeu. De aceea, atunci când le-am comentat am insistat mai mult pe dimensiunea escatologică și mesianică a profețiilor și pe semnificația lor teologică, și mai puțin pe relevanța lor atunci și acolo. Următoarele profeții, cele din cap.20-22 insistă în schimb pe relevanța profețiilor pentru evreii contemporani lui Isaia. În acel context istoric, în fața amenințării Asiriene, erau la modă alianțele. Ezechia, noul împărat al lui Iuda trebuia să decidă dacă face alianțe cu popoarele din jur împotriva Asirienilor, dacă se supune de bunăvoie Asirianului, sau dacă se încrede doar în Domnul, și nici nu face alianțe, nici nu se supune Asirianului. În mod cert, varianta cu alianțele era foarte tentantă. Dar nu putea să se încreadă în Domnul, și în același timp să își facă partea lui pe pământ, adică să încheie alianțe? De ce era greșit să facă alianțe? Partea împăratului era clar definită de Lege. Încheierea alianțelor cu neamurile în context de război nu făcea parte din fișa postului său, din partea sa. Alianța cu un neam, însemna în acel context politico-religios și alianța cu dumnezeii acelui neam? Oare avea nevoie Yahwe de sprijinul celorlalți zei? Deci era vorba și de preoția lui Israel între neamuri care ar fi fost compromisă prin astfel de alianțe. Yahwe era suficient pentru a aduce izbăvirea! Acesta era mesajul ce trebuia transmis de Israel în acele vremuri tulburi. Dar pentru a transmite acest mesaj ei trebuiau să se încreadă cu adevărat în Yahwe. Aici era bătălia spirituală din inima lui Ezechia. Se va încrede el din toată inima în Yahwe sau își va împărți încrederea între Yahwe și alianțele anti-asiriene? Va uita El oare că Yahwe este un Dumnezeu gelos și că orice compromis ar atrage mânia Lui?

În acest context Isaia este trimis de Domnul cu aceste profeții prin care inima lui Ezechia să fie întărită: toate aceste Neamuri vor fi nimicite prin voia Domnului! Oricum, alianțele cu ele nu vor ajuta la nimic! Deci, Ezechia, încrede-te doar în Domnul, cel care guvernează istoria și este în spatele marilor cuceriri ale Asirianului! Nu Asirianul, ci Domnul este Stăpânul istoriei! Deci toate aceste profeții au avut o mare relevanță pentru Ezechia. Cap.20 subliniază cel mai bine faptul că aceste profeții s-au adresat mai întâi inimii lui Ezechia. Profeția din cap.20 este rostită în anul în care a venit Tartan, la Asdod, trimis de Sargon, împăratul Asiriei, și l-a luat.

Sargon a domnit între anii 722-705 și a fost contemporan cu Ezechia. Asdodul, cetatea Filisnetinlor, o cetate puternică, a inițiat mai multe coaliții anti-asiriene. Dar iată că acum Asdodul a fost înfrânt de Asirieni. Asdodul a condus o revoltă anti-asiriană în anii 713-711. Revolta a fost stinsă de oștile asiriene și Sargon l-a înlocuit pe Azuri, conducătorul cetății și al revoltei, cu fratele său Ahimeti. Dar Ahimeti a fost îndepărtat de pe tron de uzurpatorul Yamani. Sargon a trimis în 712 o a doua expediție împotriva Asdodului, iar Yamani a fugit în Egipt.

Cum Asdodul a fost luat, speranțele se îndreptau acum spre Sud, adică spre Egipt și Etiopia. O altă speranță mai îndepărată era cea din Nord, reprezentată de Babilon, care a avut

numeroase răscoale anti-asiriene. Următoarele profeții au în vedere tocmai posibili aliați ai lui Ezechia din Sud și din Nord. Profețiile acestea nu mai cunosc glisări profetice, ci par să rămână ancorate doar în contextul vremii respective.

Profeția lui Isaia anunță că în cele din urmă atât Egiptul cât și Etiopia vor cădea sub puterea Asirienilor, așa cum s-a și întâmplat în istorie. În momentul de ascensiune maximă a Asirienilor, Egiptul și o parte din Etiopia au fost sub stăpânirea lor. Atât Tiglat-Pileser cât și Sargon au făcut tratate cu triburile arabe de-a lungul Sinaiului pentru a controla Egiptul. Tensiunile dintre Egipt și Asiria s-au amplificat până când în anul 663 împăratul asirian Așurbanipal mărșăluia triumfător în Sud pe valea Nilului.

Profeția insistă în special pe reacția celor ce își vor fi pus încrederea în Egipt și în Etiopia:

- *Atunci se vor îngrozi și se vor rușina cei ce își puseseră încrederea în Etiopia și se făceau cu Egiptul. Și locuitorii de pe țărmul acesta vor zice: Iată ce a ajuns încrederea noastră pe care ne bizuiserăm ca să fim ajutați și să fim izbăviți de împăratul Asiriei! Cum vom scăpa acum?*

Este un avertisment pentru Ezechia ca să nu își pună încrederea în împărățiile din Sud. Isaia poartă acest mesaj 3 ani de zile la curtea lui Ezechia și îl poartă într-un mod șocant. El umblă ca un prins de război, aproape dezgolit și îmbrăcat foarte sumar, 3 ani de zile la curtea lui Ezechia. În cultura vremii era recunoscută funcția de profet și era ceva uzual ca aceștia să folosească anumite simboluri șocante pentru a transmite poporului un mesaj. Ne aducem aminte de reacția poporului față de comportamentele simbolice ale lui Ezechiel. Poporul venea la acesta și îl întreba: Ce înseamnă lucrul acesta? – De exemplu faptul că nu plângi la înmormântarea soției tale. Mesajul era adaptat cultural, dar era șocant. Isaia avea o vârstă mai înaintată, avea deja un statut și o poziție la curtea regelui. Era șocant ca 3 ani de zile să îl vezi pe Isaia aproape dezgolit. Faptul că Isaia transmite 3 ani de zile acest mesaj șocant, ne atrage atenția asupra cel puțin trei aspecte:

- Cât de mare era bătălia spirituală care se dădea asupra inimii lui Ezechia, cât de mare era presiunea vremii în ce privește alianțele militare anti-asiriene.
- Cât de mult îi pasă Domnului de alegerea lui Ezechia, cât de mult vrea să îl susțină și cât este dispus să își sacrifice profetul de dragul întăririi credinței din inima lui Ezechia.
- Cât de mare este disponibilitatea profetului care acceptă această umilință și acest sacrificiu de dragul poporului Domnului, cu scopul de a transmite poporului Domnului un mesaj care să îi aducă mântuirea și să îl salveze de la distrugere.

Domnul mai transmite și astăzi mesaje oamenilor prin trimișii lui. Pentru ca mesajul să fie puternic, să atragă atenția, să cerceteze inimile împietrite, de multe ori trimisul Domnului este trecut prin contexte dificile. Uneori are un necaz mare, ca ceilalți din jur să vadă pacea din inima lui în mijlocul necazului. Uneori este adus într-o situație de criză maximă și în situații imposibile, fără ieșire din punct de vedere pământesc, pentru ca cei din jur să asiste apoi la o izbăvire neașteptată și să recunoască că acea izbăvire a venit doar din partea Domnului. Evenimentele din viața noastră sporesc puterea mesajelor Domnului către inimile celor din jurul

nostru. Mesajele acestea se transmit atât fraților noștri spre întărirea credinței, cât și celor necredincioși spre pocăința lor. Dacă trimisul Domnului cunoaște ca și Isaia durerea din inima Domnului pentru poporul Lui și pentru neamuri va accepta cu hotărâre sacrificiile pe care domnul i le cere. Isaia a acceptat calea umilinței trei ani de zile. Tu cât ești gata să accepți contextele ostile care înalță în schimb mesajul Domnului pentru cei din jur?

Împotriva Babilonului 21:1-10

Un alt pol anti-asirian, de data aceasta din Nord, era reprezentat de Babilon. Profetia cred că vizează în primul rând distrugerea Babilonului de către Asirieni, deși ar putea prefigura și căderea Babilonului sub puterea Mezilor, lucru care s-a întâmplat mai târziu în istorie, după ce Babilonului a frânt Asiria și a preluat supremația bazinului mediteranean. Prezența mezilor din 21:2 ar susține ipoteza unei împliniri târzii a profeției. Totuși 21:9 reprezintă un argument pentru o împlinire timpurie a profeției:

- *Apoi a luat iarăși cuvântul și a zis: A căzut, a căzut Babilonul și toate icoanele dumnezeilor lui sunt sfărâmate la pământ!*

Spre deosebire de Mezi, Asirienii sunt aceia care au distrus în întregime dumnezeii Babilonului în anul 689. Sanherib, în furia lui din pricina revoltelor repetate ale Babilonului, după ce a cucerit cetatea, a distrus-o din temelii, și a inundat-o, ca să fie sigur că nu va mai fi reconstruită. Sanherib a distrus și toți dumnezeii Babilonului pe care în mod literal i-a trântit și sfărâmat la pământ. A cruțat doar câțiva zei asirieni luați de babilonieni de la asirieni cu câteva sute de ani înainte. Acest comportament era atipic pentru vremea respectivă, când de regulă zeii învinșilor erau luați ca trofeu. Tocmai de aceea, contemporanii lui Sanherib au interpretat uciderea acestuia de către proprii săi fii ca pe o pedeapsă din partea zeilor Babilonului pe care i-a necinstit.

Versetul 21:10 ne atrage atenția că profeția este rostită pentru poporul Domnului și are scopul de a-l feri de alianțe capcană și de a-i păzi inima de încredere înșelătoare în împărățiile puternice ale timpului respectiv.

Împotriva Edomului și Arabiei 21:11-17

Nu știu exact care este rolul așezării acestor profeții tocmai în acest context. Cele două împărății nu reprezentau mari puteri ale vremii, nici poli anti-asirieni. De exemplu, împărăția Edomului era mult slăbită, și aceasta a acceptat cu ușurință dominația asiriană. Deci cele două țări nu promiteau o alianță anti-asiriană de succes. Un posibil rol al acestor profeții ar putea-o constitui împlinirea imediată:

- *Încă un an, ca anii unui simbriaș, și s-a isprăvit cu toată slava Chedarului.* (21:16).

Împlinirea exactă a acestei profeții reprezenta o garanție că și celelalte profeții rostite împotriva Egiptului, Etiopiei și Babilonului aveau să se împlinească. Într-adevăr, aceste profeții

s-au împlinit mai târziu, după câțiva zeci de ani. Faptul că după un an s-a împlinit profeția împotriva Arabiei, reprezenta o încurajare pentru inima lui Ezechia ca să creadă că și celelalte profeții mult mai relevante pentru problemele și deciziile lui se vor împlini. Domnul mai lucrează și astăzi în acest mod. Uneori El face mai multe promisiuni sau descoperiri ale viitorului în viața noastră. Unele vizează un timp mai îndepărtat și par a fi mai greu de împlinit, altele vizează un timp mai apropiat și par mai ușor de împlinit. Împlinirea cu precizie a acestora din urmă sunt menite să ne întărească credința noastră și în cele menționate mai întâi.

Împotriva văii vedeniilor (Ierusalimului) 22:1-14

Această profeție nu se mai adresează posibililor aliați ai Ierusalimului ci Ierusalimului însuși. Isaia prevestește destinul cetății în situația în care aceasta va lepăda încrederea în Domnul. Sunt multe dezbateri despre momentul în care s-a împlinit această profeție. Sunt multe detalii în pasaj care ne sugerează că profeția ar viza perioada lui Ezechia. 22:9-11 evidențiază spiritul în care a ales Ezechia să trăiască în fața amenințării asiriene. Ezechia, după cum vom vedea, va lepăda încrederea în Domnul, și va face alianță cu Egiptul. El va alege să umble prin vedere. Din punct de vedere omenește, va face tot ce ține de el, dar nu va privi spre Domnul. Una din măsurile luate de Ezechia împotriva amenințării asiriene a fost cea descrisă în 22:11. Dacă o cetate avea sursa de apă în afara cetății, atunci era vulnerabilă în caz de asediu. Ezechia face investiții enorme pentru a alimenta Ierusalimul cu o sursă de apă sigură. Pe de o parte, el a făcut într-adevăr un loc de acumulare a apei între cele două ziduri ale cetății, iar pe de altă parte a săpat în stâncă sute de metri pentru a forma un canal de apă secret pentru alimentarea cu apă a cetății. Astfel, apa nu mai era o problemă în caz de asediu. Ezechia a fost un bun strateg și a luat măsuri militare de apărare foarte bune. Nu acest lucru îl condamnă Domnul, ci faptul că a lepădat încrederea în Domnul și s-a încrezut în măsurile luate de el pentru apărarea cetății:

- *Faceți o cămară între cele două ziduri pentru apele iazului celui vechi, dar nu vă uitați spre Cel ce a vrut aceste lucruri, spre Cel ce de mult le-a pregătit.*

De asemenea, spiritul din 22:13 coincide cu starea curții lui Ezechia din perioada alianței cu Egiptul. Cap.28-35 reprezintă mustrarea lui Ezechia pentru alianța cu Egiptul. În aceste capitole vom descoperi același spirit de veselie plină de mândrie și lipsit de responsabilitate, de petreceri care degenerau în beție și lăcomie.

Este interesant faptul că profeția este împotriva văii vedeniilor. Acesta se pare că era un loc în Ierusalim. Ideea de vedenie mă trimite cu gândul fie la vedeniile lui Isaia, fie la vedeniile prorocilor mincinoși, ca cele de pe timpul lui Ieremia. Profeția ar fi, fie împotriva locului care a disprețuit vedeniile lui Isaia, fie împotriva locului care a îmbrățișat vedeniile prorocilor mincinoși.

Versetele 12 și 14 ne deschid o fereastră spre inima lui Dumnezeu. Dumnezeu este gata să ierte și cheamă poporul la pocăință:

- *Și totuși Domnul, Dumnezeul oștirilor vă cheamă în ziua aceea să plângeți și să vă bateți în piept, să vă radeți capul și să vă încingeți cu sac.*

Dar pentru că poporul respinge harul și pocăința, și chiar în fața morții, ei refuză smerirea și aleg nebunia zicând: *Să mâncăm și să bem căci mâine vom muri!*, hotărârea luată de Domnul este cât se poate de aspră:

- *Domnul oștirilor mi-a descoperit și mi-a zis: Nu, nelegiuirea aceasta nu se va ierta până nu veți muri, zice Domnul, Dumnezeul oștirilor.*

Cu toate acestea, profeția nu s-a împlinit în întregime în perioada lui Ezechia. Locuitorii Ierusalimului nu au murit, ci au trăit. Rămășița s-a întors la Domnul și a fost izbăvită. Ierusalimul nu a fost devastat de asediu ca în 22:8-10, și căpeteniile și locuitorii nu au fost duși în robie ca în 22:2-3. Din această pricină s-a emis ipoteza că profeția glisează spre căderea Ierusalimului din anul 586 î.H. Acest lucru ar fi posibil. Cu toate acestea, verstele 22:2-3 care ne prezintă luarea în robie a majorității locuitorului și nu uciderea lor în Ierusalim nu pare să coincidă cu tablourile din Plângerile lui Ieremia unde străzile Ierusalimului sunt prezentate a fi pline de cadavrele celor uciși de babilonieni (Plângerile lui Ieremia 2:20-22). Din această pricină s-a născut și a treia variantă de interpretare, și anume: din pricina pocăinței rămășiței din Ierusalim de pe timpul lui Ezechia, profeția nu s-a mai împlinit! S-a aplicat principiul din Ieremia 18, când Dumnezeu se căiește de răul pe care l-a hotărât asupra unui popor dacă acest popor se abate de la rău și se întoarce la Domnul. Judecata nu este bătută în cuie. Domnul anunță judecata cu scopul ca aceasta să nu se îplinească. Se pare că așa s-a întâmplat cu prima parte a cap.22

Împotriva lui Șebna 22:15-25

Este un lucru rar în literatura profetică să fi rostit un mesaj împotriva unui evreu care nu ocupă funcție de împărat. Înseamnă că Domnul era foarte supărat pe Șebna. Dar de ce? Șebna umblă în spiritul lui Absalom (vezi 22:16 și 2 sam.18:18). El caută mărirea de sine. Aceasta este scopul existenței sale. El se gândește la ce se va întâmpla cu numele lui după ce va muri, la cât de strălucitor să îi fie mormântul. Dar dincolo de mândria și preamărirea de sine, putem deduce din context, că Șebna era un sfătuitor al lui Ezechia, a căror sfaturi nu erau după voia Domnului. El ocupa o funcție foarte importantă: dregătorul casei împărătești. Cel mai probabil, Șebna era împotriva mesajului lui Isaia și susținea alianța cu Egiptul. Umblând în spiritul lui Absalom, Domnul i-a luat lumina, el nu a deosebit vremurile și a ales calea pierzării. Umblând în spiritul lui Absalom, el era dispus să facă multe compromisuri (inclusiv alianța cu Egiptul) ca nu cumva să își piardă slava și poziția. Mesajul Domnului împotriva lui Șebna este cât se poate de aspru. Mândria lui, urmată de azvârlirea lui, ne aduce aminte de Isaia 14, de preamărirea de sine a împăratului Babilonului urmată de azvârlirea lui în adâncimile Locuinței morților. Șebna umbla în spiritul împăratului Babilonului și era mânat de duhul lui Lucifer. De aceea pedeapsa anunțată de Domnul este atât de aspră!

Domnul anunță că Șebna va fi izgonit din dregătorie și că locul lui va fi luat de Eliachim. În Isaia 36 se îplinește deja acest lucru. În Isaia 36 Eliachim este căpetenia casei împărătești, iar Șebna este logofătul, dacă vreți secretarul lui Eliachim. Probabil văzând că alianța cu Egiptul susținută de Șebna i-a dus la pierzare, Ezechia l-a înlocuit pe Șebna cu un Eliachim care probabil nu a susținut această alianță ci a fost mai receptiv la mesajul lui Isaia. Totuși Șebna ocupă încă o

funcție importantă în cap.36. Fie de-abia după cap.36 s-a împlinit definitiv profeția din Isaia 22, fie Șebna s-a smerit, și atunci și pedeapsa nu s-a abătut în totalitate asupra lui.

Eliachim a fost însă înălțat în locul lui Șebna și a avut un rol foarte important în Iuda. Descoperirile arheologice au scos la lumină că numele lui Eliachim este prezent pe foarte multe peceti date în timpul lui Ezechia. Cu alte cuvinte, el a ocupat într-adevăr o funcție cheie și a avut un rol esențial în decretele și deciziile luate în vremea lui.

Profeția din a doua parte a cap.22 ne învață mai multe lucruri:

- Cât de importanți sunt sfătuitoarii, și ce impact au ei asupra inimii oamenilor! Deci atenție ce sfătuitoari îți alegi!
- Cât de mult s-a luptat Domnul pentru a câștiga bătălia din inima lui Ezechia. El nu a rostit profeții doar împotriva aliaților din afară (cap.20-21), ci a rostit și profeții împotriva încrederii în planurile și măsurile sale de apărare a cetății (22:11), precum și împotriva sfătuitoarilor de tipul lui Șebna care îl abăteau de la încrederea în Domnul.
- Un sfătuitor de care să te ferești este Șebna, adică cel care umblă în spiritul lui Absalom, care ațâță în tine acest spirit și care te abate de la o încredere totală în Domnul și te atrage spre calea falsă a alianțelor de tot felul!
- Vremea pedepsirii lui Șebna este hotărâtă înaintea Domnului! Deci atenție ce fel de sfătuitor ești!
- Vremea înălțării lui Eliachim va veni! Eliachim a fost probabil disprețuit pentru deschiderea sa față de mesajul lui Isaia. Șebna însuși poate l-a batjocorit și sfatul lui Șebna a fost cel îmbrățișat de împărat. Dar Eliachim s-a smerit sub mâna tare a lui Dumnezeu, și la vremea potrivită a fost înălțat!
- Dacă Șebna urmărea preamărirea de sine, Eliachim avea să fie ca un tată pentru locuitorii Ierusalimului. El nu își va idolatriza funcția și nu va profita de ea, ci își va iubi poporul și va fi un slujitor al poporului!
- Mare atenție: nimeni nu este de neînlocuit în planul Domnului! Oricât de importantă ar fi slujba ta în lucrare, să nu crezi cumva că planul Domnului nu ar putea merge la fel de bine și fără tine. Da, Domnul a ales să lucreze prin oameni și va respecta acest lucru. Dar tu nu ești singurul om. Dacă vei alege calea lui Șebna, Domnul va avea mereu un Eliachim să te înlocuiască.

Împotriva Tirului 23:1-18

Tirul era o cetate foarte puternică și reprezenta un alt pol important al coalițiilor anti-asiriene. Domnul vrea să protejeze inima lui Ezechia de a-și pune încrederea în Tir. Tirul era recunoscut ca un centru economic, unul din cele mai importante puncte comerciale. Târgoveții lui, ne spune pasajul, erau cei mai bogați de pe pământ. Bogațiile acumulate au fost investite în frumusețea cetății precum și în sistemul ei de apărare. Tirul nu doar că era o cetate glorioasă dar

era și foarte bine apărată. De aceea, pedepsirea Tirului este un mesaj din partea Domnului pentru tot pământul care admira și tânjea după gloria Tirului:

- *Domnul oștirilor a luat această hotărâre ca să rușineze mândria a tot ce strălucește și să smerească pe toți cei mai mari ai pământului.*

Tirul era o glorie a civilizației umane. Căderea lui însemna smerirea acestei civilizații. Este interesant faptul că profetia împotriva Tirului se încheie cu mântuirea lui și glisează spre vremuri mult mai îndepărtate. În secțiunea 20-23, profetiile au rămas în mod special ancorate în contextul istoric al lui Ezechia, și profetiile împotriva neamurilor nu au mai adus în discuție și mântuirea lor. Totuși în cazul Tirului, profetia se încheie cu mântuirea Tirului după cei 70 de ani în care este dat uitării. Deși unii exegeți propun o interpretare literală a celor 70 de ani, dimensiunea profetiei ne sugerează mai degrabă glisarea spre vremurile din urmă ale istoriei când neamurile se vor bucura de o trezire spirituală fără precedent. Cei 70 de ani hotărâți împotriva Tirului ne aduc aminte de cei 70 de ani din Ieremia hotărâți împotriva Ierusalimului și poporului evreu. Parcă este reluată tema din secțiunea 14b-19, și anume că Dumnezeu nu este părtinitor și că neamurile au aceeași importanță în planul Său ca și poporul Israel.

Finalul luminos al profetiei împotriva Tirului pare să pregătească următoarea secțiune din Isaia, și anume cap.24-27 dedicate în întregime zilelor de la sfârșitul istoriei. Tema mântuirii rămășiței Neamurilor ar putea ridica următoarea întrebare: rămășița Neamurilor va fi mântuită concomitent cu rămășița lui Israel? Ce legătură să fie între mântuirea rămășiței lui Israel și mântuirea rămășiței Neamurilor? Secțiunea următoare oferă anumite răspunsuri la aceste întrebări.